

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 23 Setembre de 1916.—Núm. 156.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Com els crancs

ES encare molt deficient l'educació cívica del nostre poble. De tots els seus defectes, el més abominable, el més mereixedor d'aspres censures, és la tendència en cada nova elecció observada de vendre's lo que l'home més ha d'estimar: la seva consciència, el seu vot.

Molt m'ha apenat lo que m'ha comptat un amic, viatjant de comerç, que acaba d'arribar de Catalunya. Me diu que poc temps després de les darreres eleccions de Diputats a Corts va recorre casi tots els districtes electorals catalans. Amb poques i honoroses excepcions arreu, refereix, va haver-hi una escandalosa compra de vots. Per casi tots els candidats, sense distincions de matjos polítics, va fer-se un derrotze de diners.

Aquí, a Buenos Aires, que'ls Diputats gaudeixen de bons sous, no's compren vots; en canvi, a Catalunya, que'l carrec es honorífic, s'esmenen milers de duros en tan iníqua compra de consciències.

No's comprén. Ni per la part dels candidats que legal i decentment poden rescabalar-se dels gastos electorals, ni per la banda dels electors que tan palesament demostren la seva absoluta falta de dignitat.

No succeia aixís avans. En les meves bones èpoques de electorero i politiquero l'asquerosa compra de vots era insignificant i molt exposada a les contundents oposicions dels mateixos electors.

Será aquest un progrés com el dels crancs: cap enrera.

Es a dir, nó amb relació al temps, sinó en el de relació de procediments.

Estic pensant que amb la actual forma pecuniària d'efectuarse les eleccions a la majoria dels districtes de Catalunya, no podria repetir-se lo que 20 anys enrera van portar a cap tres joves, cap d'ells amb vot electoral; l'Evaristo Fàbregas, de Reus, en Josep Massoni, de Vilaseca i un íntim amic meu de Tarragona.

Van tindre la pensada de presentar candidat per la circumscripció de Tarragona-Reus Falset, com Diputat a Corts, an En Francesc Pi i Margall. Tots els diners que entre'ls tres amics van reunir per a pagar els gastos de l'elecció, eren els imprescindibles per a satisfer els preus de les candidatures, manifestos i alguna que altre tartaneta per a visitar els pobles. Però lo que'ls hi faltava de diners els hi sobrava d'entusiasme. Convocar Comitès, escriure a dret i a tort, a amics, a coneguts i fins als adversaris. Per cert que un d'aquets, carí, el senyor Mallafre de La Selva, va contestar molt atentament que dels dos candidats a votar ell i'ls seus amics votarien en primer terme al seu, al marquès de Tamarit, i en segon lloc al nostre candidat, per lo molt que ell i els seus amics admiraven les virtuts cíviqes den Pi i Margall. Efectivament, aquest va tindre a La Selva una tan nutritiva votació com mai més en eleccions posteriors ha obtingut cap més candidat republicà. Sigui això dit en honor del senyor Mallafre.

Inútil dir que tots els correligionaris de la circumscripció, joves i vells, van fer per la candidatura den Pi i Margall la més activa propaganda.

Tot anava com una seda: sols a darrera hora va presentar-se una dificultat impossible de vènces: no tenien interventors en les *mesas*. Ni'l seu candidat els hi havia fet poders, ni'l havíem pogut obtingre de cap altre ex-diputat. Era, doncs, probable que les *tupinades* els arrebassessin el triomf legal de les urnes. Se'ls hi va ocorre als tres amics una

solució heròica: fer responsable personalment al governador civil de les *tupinades*. Dit i fet. Amb els vestits endiumenjats, l'Evaristo Fàbregas i l'íntim meu de Tarragona (en Massoni aquell dia tenia forçosament que anar a treballar al *tròs*) s'encaminaren cap al Govern civil i amb tota l'audacia i l'inexperència de la joventut li digueren al governador aquestes por més o menos paraules textuales: Hem presentat, i'l partit federal ha fet seva, la candidatura den Francesc Pi i Margall per aquesta circumscripció. Totes les notícies que'ns arriben ens fan augurar un èxit sorollós; però no tenim interventors, per lo que temem les *tupinades*. Ara bé, sols *usia* pod impedir aquestes ilegalitats. Si's realisen el fem responsable personal a *usia*. Un antecessor seu, en Reyés, va ser arrossegat pels carrers de Tarragona. No vulgui que's repeteixi el mateix cas amb *usia*.

L'Evaristo Fàbregas i'l meu íntim amic de Tarragona tenien ja per descomtat que des de'l Govern civil s'en anirien, ben acompanyats, cap al Castell de Pilats. Però nó, el governador era l'home més amable de la terra. Va comensar dient-los-hi que ell no era polític; que era enginyer civil i que sols per complaure al amic seu particular, el ministre de la Governació, havia acceptat la governació de Tarragona fins que s'acabés el període electoral; que ell profesava un gran afecte al nostre candidat, i que amb ordres o sense ordres de Madrid, ell no faria cap coacció, ni la més mínima presió ni molt menys cap ilegalitat en contra de l'ex-President de la República. Que podien estar perfectament segurs de la seva neutralitat. En efecte, a la matinada de verificades les eleccions, va tindre l'atenció d'enviar un ordenansa al Centre Federal, manifestant que, pels dats que havia rebut dels pobles, l'elecció den Francesc Pi i Margall estava assegurada. I així va ésser.

Retrec aquest incident per demostrar que si en aquell temps hagués existit, com avui, l'indigna compra de vots, l'èxit no s'hauria obtingut. Amb menos de cent duros es van pagar tots els gastos electorals en una circumscripció que com la de Tarragona-Reus-Falset comprén 72 pobles. En les ciutats on havien format *contramesas* els interventors nostres es feren dur el dinar de casa seva o bé de la fonda pagant-lo de la seva butxaca. Altres electors que feren petits gastos no volgueren ser indemnissats. Pobles com Vilaseca, Torredembarra, Morell, Porrera, Prades, Vimodí, Esplugua i altres que nostre candidat obtingué el primer lloc en la votació, no demanaren ni un sol céntim per gastos electorals. D'un poblet de la muntanya ens van reclamar l'import d'un moltó que deien s'havien menjat entre'ls correligionaris el dia de l'elecció, a lo que'ns vam negar en complaurels. ¡Molt vius aquells muntanyecs! Després vam sapiquer que'l mateix moltó ja l'havien cobrat de cada un de tots els candidats. Lo que ells volien era el moltó i la torna.

¡Com aquelles deuriem ser totes les eleccions! ¡Abomineu tant de qui compra com de qui's ven el vot! ¡Purifiqueu les costums cíviqes! ¡No permeteu més l'afront que per Catalunya representa el que En Jaume Carner haigut sigut derrotat pels diners d'un fill del marquès de Mariano!

Avants de les eleccions és perfectament legal i digne que'ls candidats gastin diners en propaganda: tot elector té'l deure de conèixer les idees dels candidats, però el dia de les eleccions no han de correr els diners com medi corruptor, per rès absolutament. Aquí a la República Argentina, el dia d'eleccions, des de que's comensen fins una hora després de la senyalada per acabar-se, están tancats, la llei

els hi obliga, tots els establiments públics: tavernes, cafés, cines i teatres.

¡Qué'l progrés dels catalans en llurs procediments de ciutadania no sigui cap enrera! ¡qué no sigui com els crancs! ¡qué l'embrutidor diner no'ls ofusqui la consciència!

P. REDÓN.

Buenos Aires, a 20 d'Agost de 1916.

Després de la gran guerra

Crida a la Diplomacia

Carta del Dr. L. L. Zamenhof

TERRIBLE guerra ha conngut a casi tota l'Europa. Quan acabi aqueixa mútua matança de grans masses que tan fortament deshonra al mon civilisat, se reuniran els diplomàtics i s'esforçaran en reorganitzar les relacions entre els pobles. A vosaltres, a aqueixos futurs reorganitzadors, me dirigeixo, jo are.

Quan vos reuniguéu després de la més exterminadora guerra que ha conegut l'història, tindreu davant vostre una tasca extraordinàriament gran i trascendental. De vosaltres dependrà que el mon tingui des d'are una vigorosa pau assegurada per a molt llarc temps i probable que per a sempre o sols que tinguem un silenci temporal, que prompte interrompirán de nou explosions de diferents lluites i topaments entre rasses diverses o fins noves guerres. Mediteu, doncs amb temps i detingudament, vostre comés, car are que per vostre treball son sacrificades moltes centes mils de vides humanes i milions de fortunes adquirides amb moltíssim de treball recaurá sobre vosaltres una gran responsabilitat moral. Tingueu cura, doncs, en que vostre labor no sigui infructuosa i careixi de finalitat i que després d'acabar vostre missió l'humanitat pugui dir: no hem suportat endebades grandíssims i terribles sacrificis.

¿Comenceréu simplement per refer i esmenar el mapa d'Europa? ¿Decidiréu, potser, que'l tros de terra A deu perteneixer a la rassa X i que'l tros de B a la rassa Y? Es veritat que vosaltres, hauren de fer aquesta feina; pero això ha d'esser solsament una *part insignificant* de vostres treballs; tingueu molt de compte en que la reconstrucció del mapa no esdevingui tota l'*essencia* de vostre tasca, car a les hores vostres treballs, restarien totalment sense valor i'ls grandiosos i sagnants sacrificis oferts per l'humanitat, resultarien en vá.

Qualsevols que siguin els vostres desitjos d'acontejar als pobles, vostres propòsits d'obrar amb justícia respecte de les diverses rasses, res conseguireu amb la modificació del mapa, car tota aparent justícia referent a una rassa, será al mateix temps injustícia amb relació a un altre. El temps actual no es semblant al temps antic: sobre cada tros de terra discutible han treballat i han versat sa sang no una nació sinó tambe *altres gents* i si vosaltres decidiguessiu que aqueix o aquell altre tros de terra deu haver de perteneixer a aquesta o a l'altre gent, no solsament no farien una acció justa, sino que tampoc allunyarien d'aquell territori la causa de futures lluites. La *libertat*, que vosaltres dareu a qualsevol territori será solsament un sofisme, car tan sols significará que haven dat el dret a aquesta o a un altra rassa d'esser mestressa d'aquell territo-

ri i dominar sobre homens d'altre origen, que també allí nasqueren, treballaren i patiren i que tenen referent a la seva patria els mateixos drets naturals que tot fill té amb relació a sa mare. És veritat que la rassa a qui vosaltres privilegiareu, cridarà amb entusiasme: «Visquin els diplomàtics!», i si aquesta rassa representa la majoria en el referit territori, per medi del terror farà callar als demés i tots els periòdics del món diran, que «tots els habitants del territori A se consideren molt felissos.» Però, això serà mentida, una senzilla mentida que'l món no comprendrà per causa de que, no arribarà a ses orelles el continuat gemec dels oprimits, dels homes enmudits pel terror, que en llur pròpia *patria* han esdevingut estrangers.

Adjudicant qualsevol tros de terra a homens d'aquesta o de l'altre rassa, sempre fareu una injustícia a altres homens que tenen els mateixos drets naturals referents a aqueixos territoris. La única decisió efectivament justa, que vosaltres podeu prendre és: proclamar en veu alta, com a decisió oficial, firmement acordada i plenament garantida per tots els Estats d'Europa, el següent principi elemental de naturalesa, però, fins ara desgraciadament no observat:

Tot país moral i material perteneix per complert i amb igual dret a cada un dels seus fills.

Això és, que en sa vida privada tot ciutadà en cada regne té el ple dret a parlar la llengua o dialecte que vulgui i professar la religió que li plasqui; que si en les institucions públiques es usat un sol idioma nacional o local, sigui solsament com a cessió de la minoria a la majoria per conveniència social, però, jamai com a humiliant tribut de la rassa subjugada a la rassa dominant. Car els noms nacionals, que encara portaran molts regnes i províncies son la principal causa de que els habitants d'un suposat origen se considerin com a amor dels habitants d'un altre suposada procedència, tot regne o província deuria tenir per lo tant, no el nom d'una rassa sinó un nom neutralment geogràfic.

Millor seria, si en lloc dels diferents regnes europeus grans i petits, tinguéssim un dia, proporcionalment i geogràficament organitzats, els «Estats Units d'Europa». Però, si ara es encara massa aviat, per a parlar d'això, al menys, per medi del comú acord i oficial acceptació del principi avans esmentat, se deu allunyar l'inagotable font de discòrdies, que suposa l'identificació d'un país amb una rassa.

Quan l'indicat principi sigui oficialment ficat per un acord garantit de tots els Estats europeus, desapareixerà la principal causa de les guerres i del constant i recíproc temor i ilimitat armament, perquè aleshores jamai ni en lloc se podrà dir «que la patria està en perill».

Verdaderament, tothom sab que les paraules «patria en perill» no signifiquen que algú vol estripar part de nostra patria i llensar-la al mar, o que un altre pretén robar els bens dels seus habitants, sinó mes ordinàriament aqueixes paraules signifiquen: «Amenassa el perill de que sobre el territori aont fins ara ha dominat la meua rassa i hi han sigut més o menys tolerats altres homes, demà potser un altre rassa se'n fassi mestressa i la meua hi sigui solsament tolerada».

Quan en tota l'Europa regni una justícia política absoluta, això és, natural, per tot arreu i per tots iguals; quan en cada país tots els habitants tinguin moral i materialment els mateixos drets; quan els països no portin més noms de rassa; quan l'idioma nacional no tingui més el caracter xauvinista i humiliant i no existeixin ja més rasses dominadores i rasses dominades, a les hores desapareixerà per a sempre la causa de les guerres; aleshores cada home podrà reposar tranquilament en sa natural, única verdaderament i sincerament estimada patria, sense tenir por de que algú li pugui *pendrer-li*, ni ell pugui somniar en apoderar-se de la patria dels altres homes.

Jo sé molt bé que l'odi entrà els pobles no desapareixerà sobtadament, en un dia, qualsevol que sigui l'arreglo que'ls diputats fassin. Però per a això ja treballaran després altres persones *privades*, per medi de la predicació, de l'educació, acostumament,

etzétera, etc.; de vosaltres diplomàtics sols esperem que'ns donéu la possibilitat de fer això. L'odi mutu entre'ls diferents pobles de l'humanitat no és quelcom natural, com no seria natural l'odi entre diverses famílies d'un mateix poble: l'odi causa solsament —además del desconeixement i manca de comprensió recíproca, que facilment poden subsanar-se— l'existència de rasses opressoras i rasses oprimites, el ceg egoisme, l'orgull i l'afany de calumniar dels primers, la natural reacció dels últims. És facil agermanar a homes lliures i amb iguals drets, però es impossible agermanar homes, quan alguns d'ells se consideren amb dret a ésser amos sobre'ls altres.

Fins, si vosaltres no fessiu res més, si solsament conseguissiu fer desaparèixer els noms de rassa dels països (afer molt factible) amb això sol ja faríeu una obra extraordinàriament important, creariu una nova era en l'història d'Europa. Car en un país amb un nom neutral, la natural i total igualtat de drets de tots els seus habitants més o menys prompte serà assegurada; però en un país amb nom de rassa aquesta igualtat jamai serà complerta i duradera, perquè el desafortunat nom, no sols semblarà justificar les més innobles injustícies provocades pels seculars odis de rassa entre els diversos pobles de l'Europa oriental, sino que fins en els països mes civilitzats sempre entervolirà el cap dels més honorats ciutadans, sostenint en ells l'opinió i'l sentit de que'l territori perteneix únicament a la rassa quin nom porta i que tota la demés gent que en ell habita no son més que estrangers. Adhuc, suposant molt bona voluntat, aqueixos ciutadans no poden acostumar-se a l'idea de que tots ells representen una nació; no existeix ni adequat i preguntats els habitants d'aquell país referent a quin poble perteneixen, per la manca d'aquest mot, se veuen obligats a nomenar *una rassa* i aquest constant i obligat contar-se com a comprés en una rassa especial i no a la nació comú del país, sosté fortament el xauvinisme de rassa i la discòrdia entre'ls conciutadans.

Resumint tot quan he dit, repeteixo: Quan després del fi de la guerra se reuneixin els diplomàtics, podran fer canvis en el mapa d'Europa, però això no deu ésser sa principal tasca. Son treball capdal deu ésser: estatuir en nom i baix la garantia de llurs governs les sigüents o semblants lleis:

1.ª Tot país perteneix moral i materialment a tots els seus habitants, naturals o naturalitzats, qualsevol que sigui llur llengua, religió o suposat origen; cap rassa en el país ha de tenir majors ni menors drets o deures que les demés rasses.

2.ª Tot ciutadà té perfecte dret a usar la llengua o dialecte que vulgui i confesar la religió que tingui per convenient. Sols en les institucions públiques que no estan destinades especialment per a una rassa deu usar-se l'idioma que per consentiment comú dels ciutadans haigut sigut acceptada com a idioma nacional. En aquelles institucions públiques, que tenen un caràcter especialment local, en lloc de l'idioma nacional, podrà usar-se un altre llengua, si nou dècimes parts del habitants, per lo menys, han donat son consentiment. Però l'idioma nacional o oficial deu ésser considerat, no com humiliant tribut, que deuen les rasses dominades a les dominadores, sino solsament com a una oportuna i voluntaria cessió de la minoria a la majoria, per conveniència general.

3.ª De totes les injustícies efectuades en qualsevol estat, el govern d'aqueix regne es el responsable davant d'un tribunal permanent de tot Europa, establert pel mutu consentiment entre tots els estats europeus.

4.ª Cada nació i cada província deu haver de portar no un nom significatiu de rassa, sino simplement un nom geogràfic neutral, acceptat de comú acord entre tots.

¡Senyors diplomàtics! Després de la terrible guerra d'extermini que ha rebaixat l'humanitat a més baix nivell que les besties mes feres, Europa espera de vosaltres la pau; espera no un armistici temporal, sino la pau permanent, l'única que convé a la rassa humana civilitzada. Però, recordéu, recordéu, recordéu-ho bé, que l'únic remei per a assegurar aquesta pau; es: fer desaparèixer d'una vegada per a sempre la causa capdal de les guerres, la barba deixa

dels més antics temps d'incultura, la dominació d'unes rasses sobre unes altres.

Traduit de l'Esperanto per En

JOSEP VIDAL I RAS.

Homenatjant al doctor Martí i Julià

Tribut de simpatia

EL Concell Directiu de la prestigiosa entitat «Gent Nova», de la catalanista ciutat de Badalona, va prendre l'acord de visitar al digníssim Doctor Martí i Julià, fent-li entrega del Missatge quals principals i més essencials paragrafs diuen així:

El Centre Catalanista «Gent Nova», de la ciutat de Badalona, al molt honorable patriel el senyor doctor en Domènec Martí i Julià.

Permeteu, il·lustre mestre en nacionalisme, que nosaltres, humils admiradors de la vostra obra, vinguem fins a vos a expressar amb les nostres pobres i millors paraules, però amb tota sinceritat i senzillesa, el pregó sentiment que ens ha causat veure que deixaven de dirigir i de prestar apoi a aquella entitat mare de renaixement polític català, en la que tants amors i tantes energies hi haveu esmerçat, durant una serie d'anys que per vos han estat de veritable sacrifici per la Patria. Ben apenats venim a manifestar-vos el dolor de la nostra ànima de patriotes, en aquests moments tan i tan difícils per la nostra estimada Unió Catalanista, condol que sentim no precisament per la vida d'ella sola, sino per la repercusió que tenen aqueixes desorientacions en el si de la catalanitat, encare molt feble, dels fills d'aquesta terra, i per la poca o gens de representació que té la nostra patria, com a poble vivent davant del món.

No ignorem, respectable doctor, els moltíssims i poderosos motius que us han induit a proposar a la Junta Permanent de la Unió Catalanista, i per ella al Concell General, la dissolució de la vella entitat; creiem saber les raons, totes veritats, que us assisteixen i que fonamenten la vostra proposició. Haveu sofert com un apòstol, llargues anyades de treball intens i constant, predicant infatigable la més pura perfecció en tot ordre de cosa humana, sostenint com un heroi la bandera que tants cors havia fet vibrar i que fa anys resta abandonada per molts dels que un jorn l'enarbolaron. I del vostre esforç gegantí ni un instant de vera satisfacció n'haveu copsat. Se us han prodigat dolors a cada instant: desatencions, insinceritats, desenganys i a tothora fredors haveu trobat, mentre oferíeu vostre valios prestigi personal, curull de saviesa, de generositat i de rectitud en tots conceptes. Comprenem perfectament la llarguísima sofrença de la vostra actuació directora de l'organisme que ara abandoneu.

A nosaltres ens toca en bona part acusar-nos de tots els pecats comesos pels qui ens havem vingut dient adictes a la Unió Catalanista; mancaments que han motivat la vostra darrera decisió, que ara com uns infants sols sabem lamentar. Fóra inútil enumerar-los ja que no tenen remei—i ens donen potser un íntim propòsit d'esmena—, però que en conjunt són fills de no haver posseït aquella força de voluntat indispensable per a fer eficaç tota redemptora actuació. En essència, no és per res més que per manca d'una bona i forta voluntat de tots els seus components, salvant honroses excepcions, que la Unió Catalanista es troba en el tristíssim estat actual, cosa que endevinem que també us parteix el cor. I podeu ben creure que ho sentim vivament: per vos, que de cap manera us mereixeu el més petit disgust, per ella, la Unió, que estava cridada a fer la millor tasca nacionalista, i també pel bon nom de Catalunya.

Ens haveu deixat les vostres savies ensenyances i l'exemple de la vostra ferma de conviccions i de

procediments, i també, cal dir-ho ben alt, el bon nom de la vostra honradesa íntegra, fent que la Unió Catalanista arribés al dia d'avui immaculada, sense que ningú pugui acusar-la de cap baixa acció. I d'això, tots ens en sentim honorats; mercès a vós.

Perdoneu, que us estem fadigant; perdoneu si ens hem pres la llibertat de venir-vos a contar ço que en aquests dies agita el nostre pensament; perdoneu si amb la nostra franquesa hem abusat de la vostra benevolença; i si potser amb les nostres paraules hem tingut la indiscreció de portar una nova ferida al vostre cor, que ben lluny de nosaltres és tal intent, perdoneu-nos encare. La nostra principal o única intenció a l'escriure aquestes ratlles i al visitar-vos no és altra que la de tributar amb tota bona fe un sincer homenatge a la vostra personalitat que tan i tan mereix. Molt mal dites són les nostres paraules, pobríssim és el nostre oferiment, però tinguen la seguretat, mestre estimadíssim, que de tot cor el fem, plens de gratitud, respecte i lleialtat, i que jamai oblidarem el benefactor que tant en ordre individual com col·lectiu, per tota la vida, ens seràn les vostres ideologies i lliçons. Heu irradiat en el nostre esperit una llum tan viva que per damunt de tot l'accidental sempre ens il·luminarà.

I restem en la més completa confiança que vós, una volta refet de l'amarg contratemps que us aclapara, i que tots sentim, sia allà on sia, tornareu a senyalar-nos en tot moment la veritable ruta de la perfecció i lliberació de la nostra venerada Catalunya. Ne sentirem un bell goig i serem reanimats per a seguir prestant nostre petit esforç a la enorme tasca que be cal realitzar.

Visqueu molts anys, honorable patrici.

Es posen a les vostres ordres, aquests vostres humils servents i admiradors.

Badalona, 27 d'Agost de 1917.

El President, El Secretari accidental,
LLORENÇ MONÉS I COSTA. PERE DE TERA.

Els successos de Girona

LA Capitania general de Catalunya ha oficiat al Jutjat d'instrucció que ha resolt refusar el requeriment d'inhibició que feu el mateix Jutjat perquè deixés d'actuar el jutge militar que entén en la causa que s'instrueix amb motiu dels successos del 19 d'Agost; mantenir la competència a favor de la jurisdicció militar i pregar al dit Jutjat que manifesti si desisteix o insisteix en la inhibició. En el cas que mantingui aquest Jutjat l'acte d'inhibició es remetràn les actuacions al Tribunal Suprem per a resoldre.

De l'Ajuntament

Sessió del 18 de Setembre

PRESEDEIX en Guasch; amb assistència de 14 regidors. Queda aprovada l'acta de la sessió última.

Torna a entaular-se una llarga discussió amb els dictamens que van quedar pendents la setmana passada, respecte al nou alumbrat de les Rambles i passa de la Font.

Intervenien en Ventosa, Vallvé, Nadal i Prat, i per últim queda acceptada una esmena den Vallvé perquè la fàbrica atengui amb garantia a l'Ajuntament.

Es presenta un dictamen de la Comissió de festes informant una instància de la Junta de Remaders perquè l'Ajuntament els hi senyali lloc per celebrar la exposició-concurs per les festes d'ara.

Entre la majoria existeix discrepància; En Prat i Larin demanen que el lloc mes adequat es al extrem nord de la carretera de Castelló i en Nadal demana que siga passat la carretera o siga aont anti-guament existian les germanes dels pobres.

Intervenien en dita discussió varis regidors i passa a votació quedant acceptada la esmena den Nadal.

Els XAROPS, HORXATES i SODES REFRESCANTS

de la antiga i acreditada casa

Esplugas

per sa qualitat i bon preu competeixen amb totes les demés marques conegudes.

FÀBRICA I DESPATX: CREU CUBERTA, 32, (Hostafrancs) BARCELONA

Els carlins han votat amb en Nadal; aixó ha sigut causa de molts comentaris, i prou per avui.

* * *

NOTA.—L'alumbrat públic continua fent mala cara; l'alcalde tan fresc i la premsa local tan neutral.

NOVES

Ahir començaren els diferents festejos que amb ocasió de Santa Tecla, festa major de Tarragona, se han organitzat, continuant-se avui i demà amb el ordre que resen els programes i qual contingut omissim menudejar per suposar seràn ja del domini de nostres llegidors.

A causa de les presents festes, RENOVACIÓ ha adelantat un dia la seva sortida setmanal, al-ensemps que aprofita aquestes ratlles per a desitjar a tots disfrutin a mes no poguer durant aquesta nostra festa major.

Sots el títol d'«Esbart Catalá» se ha constituít una societat recreativa qual inaugural tindrà lloc avui amb el ball de Gala que se celebrarà al Teatre Principal, amenitzat per la Còblla-orquesta «La principal de Perelada».

Demà, festa de la Mercé, la novella entitat te preparat un lluit ball de Rams.

Com son en gros número els socis inscrits, casi podém donar per segú que les dos festes seràn altres tants èxits primers que se apuntarán els esforçats joves que constitueixen l'«Esbart Catalá».

Hem vist amb grata sorpresa en els kioscos de la ciutat el Cap de nostre volgut amic R. Homedes Mundo.

Los Noveles, la revista consagrada a la publicació d'obres de la novella joventut literaria, es la que'ns ha proporcionat la sorpresa amb la publicació de la noveleta «Los Irredentos» publican en sa portada el retrato de son autor, que dit sia de pas, está la mar de rejuvenit.

Be sap l'amic Homedes lo que se l'estima en aquesta casa per considerar com a propia la satisfacció que deu fruir en aquets moments, desitjant-li li sia per a poder obsequiarnos amb noves obres de sa exquisida ploma.

Avui el Teatre Principal obre de nou ses portes, convertit en Cine.

Com sia que la nova empresa se proposa donar a coneixer les millors pelícoles de Francesca Bertini, Lyda Borelli i altres de les mes afamades marques, alternant amb atraccions de primer orde, es d'esperar que el públic sabrà correspondre a sos esforços.

Ha mort, després de curta enfermetat, el que en vida fou el nostre amic particular En Ernest Roman, apoderat de la casa Vda. i Fills de Ferrer Mary. Reli la seva afligida familia el testimoni del nostre condol.

Durant el passat Agost se embarcà en nostre port 7.300 bocois, 1.169 botes, 373 mitjes, 117 quarts, 15 octaus de ví; 203 sacs de avellana, 500 de ametlla, 1.329 bocois, 10 quarts, 391 barrils, 26 bidons i 200 caixes de oli.

Havent presentat N'Antoni Escoda, recurs de apelació al senyor jutje de 1.ª instancia, aqueix ha confirmat la sentència que va ésser dictada pel Jutjat municipal a favor del «Centro de Maestros Peluqueros y Barberos», quina entitat, donant compliment a lo disposat per sos estatuts, reclamà al nomenat senyor Escoda la quantitat de 50 pessetes equivalents a la indemnissació que per haver incumplet un contracte acordat per tots els associats li corresponia satisfer.

En el acte de la vista foren representats el «C. de M. P. y B.» i el senyor Escoda per els procuradors senyors Vallvé i Llaberia, respectivament.

En William Tarin, president del Club Gimnástico, ens ha fet envi de varis programes dels diferents actes deportius que, per a avui i demà, ha organitzat la mentada societat, tot i demanant-nos la nostra assistència als mateixos. Agraím la deferència que l'amic Tarin ha tingut amb nosaltres.

El quadern de la Lectura Popular corresponent a la present setmana publica «Poesies» del poeta barceloní En Joan Llongueras.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana recorda que'l dia 30 dels corrents, a les vuit del vespre, quedarà tancat a les seves oficines, Canuda, 14, principal, Barcelona, el terme de la presentació de treballs per al Concurs obert per a la publicació de una Geografia de Catalunya de carácter elemental.

S'ofereix un premi de cinc centes pessetes donades per a aquest objecte pel distingit patrici, doctor D. Antoni de P. Aleu. Altrament, l'editor don Albert Martín, concedeix com a accèssits, els sis grans volums de la seva publicació «Geografia General de Catalunya».

Els treballs que's presentin a Concurs deurán correspondre en extensió a la d'un llibret de 8 per 14 centímetres, de 100 a 200 pàgines de lletra clara d'impremta.

Deurán ésser redactats en llengua catalana i no limitar-se solament a la geografia física, política, civil i eclesiàstica, sinó donant, ademés, nocions de geografia comercial, industrial i agrícola i de les modernes comunicacions.

Es recomana la presentació d'alguns mapes, podent-se valer, per a confeccionar-los, dels mapes muts existents.

Per a més detalls, dirigir-se a les oficines de l'Associació Protectora—Canuda, 14, principal—qualsevol dia feiner, de onze a una del matí o de cinc a vuit de la tarda, on se facilitarán exemplars del cartell del concurs, a tothom qui ho sol·liciti.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

ANTIGUA CERRALLERIA :- de la :-
Vda. de Baldomer Baró

Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissió general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADA**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA
 Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA
 Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona
 Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
 Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

TIPOGRAFIA : DE :
LLORENS : I : CABRÉ

CARRER FORTUNY 4
 : TARRAGONA :

HIMALAYA
 El rei dels
 licors estomacals

FABRICANTS:
Fills de Joan Vilá Granada
 MARCA REGISTRADA
 Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.
 Demanenlo en els cafés i pasteleries
 Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Sastreria
Novitat
 = DE =
Luis Montserrat
 PORTALET, 1
 PLASSA DE LA FONT, 51
TARRAGONA

Casa Llitas
 Recomana al públic
 sos acreditats Cafés
 Torrefacció diària
 Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.
 Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.
 Servei a domicili
 MAJOR, 3
TARRAGONA

STOCK
Michelin i Dunlop
 Accessoris i peces soltes per a
Bicicletes,
Motocicletes
 i **Automovils**
 Oils lubricants, betzines i bujies.
 Vulcanització i venda de Neumàtics i càmares per a tota classe de Autos
 Despatx i Exposició: **MASOEU I C.ª**
 Unió, 32 : : Teléfon 259
 Garage: Unió, 45
TARRAGONA

COLMADO CENTRAL
 = DE =
FREDERIC MIRET
 Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves, vins, xampanyes : : i tota classe de comestibles : :
 UNIO, 28 — TELEFON 245
TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI
 = DE =
JOAN M. PIÑOL
 Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
 Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany : Escribanies : Plumes Stilogràfiques : Pesa-carres : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.
PREUS SUMAMENT BARATOS

MENJADORS DEL JARDÍ
 — DE —
FRANCISCO LÓPEZ
 AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16
TARRAGONA
 Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endevant i a la carta.
 Hospedatges per temporada a preus convencionals.
 : Habitacions amb llum elèctrica :

Hotel Internacional
 Recentment inaugurat
 Confort modern
COMTE DE RIUS, 17
I AUGUST, 26
TARRAGONA

Petit Versailles
Bar de Moda
 Refrescos - Cafè - Li ors - Doïços
 Expleudit servei : de Restaurant :
 Piano elèctric - Overt dia i nit
 Rambla San Joan, núm. 49
 Teléfon, 242
Tarragona

FRANCISCO COCA
 Lo millor en comestibles
RAMBLA CASTELAR, 24
 Corbates
 i articles per a home
Gilbert Germans
 PREUS BARATOS
Pere Floret
 Corredor Reial de Comers
 Apodaca, 9

Sabateria
"La Mariposa"
 = DE =
Joan Domenech
 Calçats econòmics, a mida i de luxó.
PREUS FIXOS
 Grans existències de totes mides i classes.
Carrer Major, 2
Tarragona

Fàbrica de Braguers
 — I DE —
Aparatos Ortopèdics
(TRENCA TS)
 EL BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més pràctic i modern per a la tensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·des que signin.
 Gaus existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopèdia.
ESPECIALITAT
EN LA CONSTRUCCIÓ
DE FAIXES VENTRALS
CASA MONTSERRAT
 UNIÓN, 34 — TARRAGONA

MOSTELLE
 El Vermouth més higiènic
 = (RAIMOST) = Un excelent refresc
 Suc de raims sense alcohol El millor aliment en les malalties i convalescència
The Grape Juice Co. L^d
 Londres i Tarragona Se ven per tot arreu

FERRETERIA MALLOL
 Bateria de cuina : : Eines de totes classes : : Articles per a magatzems de vins i olis.
 Objectes per a regalos — — Articles per a Sports
Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona